

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA/ REPUBLIC OF KOSOVA

NDIHMA JURIDIKE | PRAVNA POMOĆ
LEGAL AID

RAPORTI VJETOR GODISNJI IZVESTAJ ANNUAL REPORT 2011

Prishtinë 2012

PËRMBAJTJA

VIZIONI DHE MISIONI.....	3
FJALA HYRËSE E KOMISIONERIT PËR NDIHMË JURIDIKE	4
KOMISIONI PËR NDIHMË JURIDIKE.....	5
KOMISIONI PËR NDIHMË JURIDIKE (BORDI).....	5-6
ZYRA KOORDINUESE PËR NDIHMË JURIDIKE	6-17
ZYRAT PËR NDIHMË JURIDIKE.....	17-23
BASHKËPUNIMI NDËRKOMBËTAR.....	23-24
DONATORET.....	24
MANGËSITË DHE SFIDAT NË SISTEMIN E NDIHMËS JURIDIKE.....	24-25
REKOMANDIMET.....	25

VIZIONI DHE MISIONI

1. Vizioni

Republika e Kosovës si një shtet demokratik, me Kushtetutën e saj siguron dhe garanton respektimin e të drejtave të njeriut dhe qasjen e barabartë në drejtësi, duke e avansuar sundimin e ligjit

Duke e integruar sistemin e ndihmës juridike, Komisioni për Ndihmë Juridike do të kontribuoj në (1). Formimin e një kornize të re ligjore dhe institucionale në sistemin e tërësishëm të ndihmës juridike. (2). mundësinë e qytetarëve me gjendje të vështirë ekonomike në përfitimin nga shërbimet profesionale falas, (3) forcimin e shtetit ligjor në Kosovë, përmes ngritjes së kulturës juridike të qytetarëve, për shfrytëzimin e rrugëve institucionale, për zgjidhjen e situatave kontestuese, që bëhet e mundur vetëm nëpërmjet qasjes së barabartë të të gjithë qytetarëve në shërbimet e ndihmës juridike

2. Misioni

Komisioni për Ndihmë Juridike është përcaktuar që misioni i tij të jetë: ofrimi i ndihmës juridike falas për të gjithë qytetarët e Republikës së Kosovës, të cilët i plotësojnë kriteret e përcaktuara ligjore, duke ju mundësuar qasjen e barabartë në drejtësi.

Në realizimin e misionit të vet Komisioni i Ndihmës Juridike mbetet i përkushtuar në respektimin e parimit të mos diskriminimit ndaj askujt pa marrë parasysh përkatësinë etnike, racore, politike, gjinore apo ndonjë dallim tjetër, parimin e transparencës dhe respektimin e plotë të ligjit dhe Konventave Ndërkombëtare

Prandaj si institucion i parë dhe i vetëm i llojit të këtillë në Evropën jug-lindore e ka rolin e rëndësishëm në përmbushjen e këtij vizionit (1). Formimi i një kornize të re ligjore dhe institucionale në sistemin e tërësishëm të ndihmës juridike. (2). mundësia e qytetarëve me gjendje të vështirë ekonomike në përfitimin nga shërbimet profesionale falas, (3) forcimi i shtetit ligjor në Kosovë, përmes ngritjes së kulturës juridike të qytetarëve, për shfrytëzimin e rrugëve institucionale, për zgjidhjen e situatave kontestuese, që bëhet e mundur vetëm nëpërmjet qasjes së barabartë të të gjithë qytetarëve në shërbimet e ndihmës juridike

Si rezultat i kësaj Komisioni për Ndihmë juridike është zotuar që të siguroj që ndihma juridike të jetë efektive, efikase, funksionale, gjithëpërfshirëse dhe e qëndrueshme.

Fjala hyrëse nga Komisioneri Ndihmës Juridike Z. Sokol Haziri

Komisioni për ndihmë juridike është themeluar me 26 shtator 2007, në bazë të Rregullores së UNMIK-ut , nr 2006/3 6, si organ i pavarur, përgjegjës për të siguruar ndihmë juridike falas, në lëmitë penale, civile dhe administrative për qytetarët e Kosovës, qytetarët e huaj që përkohësisht ndodhen në Kosovë (parimi i reciprocitetit) dhe personave të tjerë të përcaktuar me ligje ose marrëveshje ndërkombëtare, të cilët i plotësojnë kushtet sipas ligjit për t'iu ofruar ndihmë.

Me Kushtetutën e Republikës së Kosovës ndihma juridike përcaktohet si kategori kushtetuese, ku me nenin 31 paragrafi 6 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës thuhet se: "Ndihma juridike falas do t'u mundësohet atyre që nuk kanë mjete te mjaftueshme financiare, nëse një ndihmë e tillë është e domosdoshme për të siguruar qasje efektive në drejtësi". Ndërsa në nenin 142, sigurohet baza ligjore për kontinuitetin e NJ-së si Agjenci e Pavarur.

Themelimi i këtij organi, i pari i këtij lloji në region, dëshmon përkushtimin e shtetit të Kosovës për një të ardhme më të mirë, ku sundimi i ligjit dhe respektimi i te drejtave të njeriut radhiten ndër objektivat kryesore.

KNJ në vitin e pestë të punës së vet funksionon me dhjetë zyre nëpër komunat e Republikës së Kosovës. Natyrisht që kapacitetet ekzistuese qofshin ato njerëzore, organizative, ligjore e posaçërisht ato buxhetore, kur te merret parasysh niveli i varfërisë dhe klientela potenciale e KNJ-së, nuk janë në nivelin e dëshiruar dhe kanë nevojë për rishqyrtime dhe për reforma të ndryshme dhe njësore, posaçërisht ne procesin e unifikimit të ndihmës juridike në një institucion të vetëm. Dhe kjo shpresojmë që do të arrihet, me nxjerrjen e Ligjit për Ndihmë Juridike falas.

Në përmbushjen e mandatit të vet ligjor KNJ, bashkëpunon ngushtë me të gjithë partnerët e vet vendor dhe ndërkombëtar e posaçërisht me akterët që merren me implementimin e standardit për sundim të ligjit në Republikën e Kosovës, me synim që KNJ-ja të shndërrohet në një institucion të pavarur modern dhe efektiv, me qëllim të përmirësimit të vazhdueshëm të cilësisë dhe sasisë së shërbimeve, në mënyrë që t'i përgjigjet kompleksitetit dhe rëndësisë së mandatit që i është besuar me ligj dhe Kushtetutë.

Sokol Haziri ,
Komisioner i Ndihmës Juridike

KOMISIONI PËR NDIHMË JURIDIKE

Kushtetuta e Republikës së Kosovës ndihmën juridike e përcakton si kategori kushtetuese. Në nenin 31 paragrafi 6, definohet se “Ndihma juridike falas do t’u mundësohet atyre që nuk kanë mjete të mjaftueshme financiare, nëse një ndihmë e tillë është e domosdoshme, për të siguruar qasje efektive në drejtësi”

Kornizë ligjore për ndihmë juridike ende mbetet Rregullorja e UNMIK-ut për Ndihmë Juridike, nr. 2006/36. Në përputhje të saj, institucioni përgjegjës për ofrimin e ndihmës juridike falas, është Komisioni për Ndihmë Juridike.

Në përputhshmëri me Rregulloren e UNMIK-ut 2006/36 për Ndihmë Juridike, është paraparë funksionalizimi i ndihmës juridike në Kosovë me tre institucionet kyçe të ndihmës juridike.:

- I. Komisioni për ndihmë juridike (Bord)
- II. Zyra Koordinuese për ndihmë juridike (Zyra Ekzekutive)
- III. Byrotë e qarkut për ndihmë juridike (Zyrat operative)

I. KOMISIONI PËR NDIHMË JURIDIKE (BORDI)

Drejtimi dhe mbikëqyrja e sistemit të ndihmës juridike është në mandatin e Komisionit për Ndihmë Juridike, i cili siguron që ofrimi i ndihmës juridike në Kosovë të jetë i efektshëm, efikas, gjithëpërfshirës, fleksibil dhe i qëndrueshëm, duke siguruar njëkohësisht edhe qasje të plotë në drejtësi për të gjithë pjesëtarët e komuniteteve që jetojnë në Republikën e Kosovës.

Komisioni i përgjigjet Kuvendit të Republikës së Kosovës, te cilit i raporton në baza vjetore

2. Përbërja e Komisionit (Bordi) për Ndihmë Juridike

Komisioni për Ndihmë Juridike përbëhet prej Komisionerit dhe 8 (tetë) zëvendësve të Komisionerit. Komisionerin dhe zëvendësit e tij i emëron Kryeministri i Republikës së Kosovës, nga lista e emrave të nominuar të institucioneve përkatëse.

Nr.	Emri dhe mbiemri	Pozita	Institucioni
1.	Sokol Haziri	Komisioner	Ministria e Drejtësisë
2.	Besa Krajku	Zëvendëse	Gjykata Supreme
3.	Abdurrahim Broqi	Zëvendës	Ministria për Kthim dhe Minoritete
4.	Sladjana Vasić	Zëvendëse	Ministria për Kthim dhe Minoritete
5.	Fadil Racaj	Zëvendës	Ministria për Punë dh Mirëq. Soc.
6.	Isa Mustafa	Zëvendës	Oda e Avokatëve e Kosovës
7.	Shukrije Gashi	Zëvendëse	Rrjeti i Grave të Kosovës
8.	Pozitë e paplotësuar	Zëvendëse	Rrjeti i Grave të Kosovës
9.	Arta Kelmendi	Zëvendëse	Ministria e Drejtësisë

Në përputhje me Rregulloren 2006/36, Komisioni për ndihmë juridike ka themeluar komitetet përkatëse, të përbërë nga anëtarët e Komisionit, të cilëve u delegohen përgjegjësi të veçanta të Komisionit, duke përfshirë buxhetin dhe financat, cilësinë e kontrollit, ankesat, burimet njerëzore, tërheqjen e kontributeve nga donatorët dhe edukimin juridik publik.

1. Komiteti për Burime Njerëzore
2. Komiteti për Buxhet dhe Financa
3. Komiteti për mbledhjen e Kontributeve nga Donatorët
4. Komiteti për Ankesa
5. Komiteti për Kontrollin e Cilësisë
6. Komiteti për Edukim Juridik Publik

Aktivitetet e KNJ-së:

Konform nenit 14.11 al.(a) të Rregullores për Ndhimë Juridike 2006/36, Komisioni për Ndhimë Juridike ka për obligim ligjor të mbajë së paku nga një mbledhje në muaj. Gjatë viti 2011 janë mbajtur 12 takime nga të cilat janë nxjerrë 37 vendime.

II ZYRA KOORDINUESE PËR NDIHMË JURIDIKE

Zyra Koordinuese për Ndhimë Juridike është zyre qendrore në sistemin e ndihmës juridike. Ka rolin e Sekretariatit të Komisionit për ndihmë juridike. Është përgjegjëse për administrimin e sistemit të ndihmës juridike, mbikëqyrjen e byrove të qarkut për ndihmë juridike, mbikëqyrjen e punës për të gjithë të punësuarve në KNJ.

ZKNJ është përgjegjëse për zbatimin e të gjitha vendimeve të KNJ-së, me qëllim që ato vendime, politika dhe procedurat e Komisionit t'i komunikoj, të gjithë institucioneve dhe palëve të interesuara.

Bashkëpunon me të gjitha institucionet, organizatat vendore dhe ndërkombëtare, me qëllim të avansimit të ofrimit të ndihmës juridike falas.

Aktivitetet e ZKNJ-së

ZKNJ ka arritur të ofroj dhe në përgjithësi të siguroj shërbimet administrative, teknike, si dhe shërbimet e tjera mbështetëse për KNJ-në, duke realizuar menaxhimin efektiv dhe efikas të punëve. Gjithashtu, në drejtim të arritjes së objektivave specifike të punës, ka koordinuar, ka mbikëqyrur dhe ka përcjellur punën e Zyrës së Administratës Qendrore, Zyrës së Personelit, të Prokurimit, Teknologjisë Informative dhe Arkivën.

Angazhimi i ZKNJ ka qenë i drejtuar vazhdimisht në ofrimin e përkrahjes administrative dhe funksionimit të rregullt të takimeve të Komisionit për ndihmë juridike. Njëkohësisht janë zbatuar të gjitha vendimet të nxjerra nga KNJ-a. Varësisht dhe në pajtim të vendimeve është deleguar edhe zbatueshmëria e tyre. Gjithashtu në pajtim me nenin 5.3 (g) vendimet, politikat dhe procedurat e Komisionit, janë komunikuar të gjithë institucioneve dhe palëve të interesuara

Në periudhën raportuese janë mbajtur 10 takime të rregullta të stafit, në të cilat është diskutuar për mbarëvajtjen e punës së zyrave të ndihmës juridike, sfidat dhe pengesat gjatë kryerjes së detyrave të punës dhe mënyra e tejkalimit të tyre, me qëllim të sforcimit të komunikimit dhe referimit efikas të rasteve

Është monitoruar puna e 5 BQNJ-ve dhe ZNJ-vë, me qëllim të përcjelljes së vijueshmërisë në punë, ecurisë së punës, unifikimit të procedurës të regjistrimit të palëve

Në pajtim me Marrëveshjen e Mirëkuptimit të lidhur me UP-Fakulteti Juridik dhe KNJ, në zyrat e ndihmës juridike kanë vijuar mësimin praktik 8 praktikant, të seleksionuar nga UP. Pas mbarimit të vijueshmërisë të punës praktike praktikantëve u janë shpërndarë certifikatat.

Pas propozimit të Komisionerit që në Republikën e Kosovës të mbahet Konferencë Regjionale për Ndihmë Juridike, ZKNJ-a u është qasur parapërgatitjeve. Janë kontaktuar personat përgjegjës në Republikën e Sllovenisë. Shqipërisë, Malit të Zi, BiH, Maqedonisë dhe Serbisë në kuadër të Ministrisë së Drejtësisë. Për më tutje janë dizajnuar katalogu, informatori, si material prezantues për konferencë. Janë kontaktuar donator të mundshëm, për përkrahjen financiare të Konferencës si: Ambasada Angleze, DIFID, Ambasada Amerikane, UNDP, TAIEX Instrumenti i Komisionit Evropian, i cili e aprovoj kërkesën tone për mbështetje financiare. Gjithashtu janë përgatitur agjenda dhe lista e pjesëmarrësve.

Mësimi praktik

Në drejtim të realizimit të Marrëveshjes së KNJ-së me UP Fakulteti Juridik, ZKNJ-a ju ka mundësuar studentëve të përzgjedhur nga FJ të vijojnë punën praktike në ZKNJ dhe në zyrat e ndihmës juridike. Gjatë vitit raportues profesionalisht janë aftësuar dhe kanë përfutur njohuri profesionale nga fusha e ndihmës juridike 17 student, të cilët në përfundim të mësimit praktik janë certifikuar.

Pjesëmarrja në takime

ZKNJ në vitin raportues ka marrë pjesë në shumë takime, por do të veçojmë ato më të rëndësishme: “lëvizja FOL”, MIE, Kryesuesin e KGJK-së, z. Enver Peci, Kryetarin e Komunës së Prishtinës, z. Isa Mustafa, UNDP-së, OAK, TLAS Tiranë, PILPG, ABBA ROL, USAID, Tryezë e rrumbullakët e organizuar nga OSBE-ja, MD, Komisioni për Ndërmjetësim, PARTNERS, Ministria e Financave, SHJ” NORMA”, East West Management Institute, Arben Gashi – Kryetar i Komisionit për Legjislacion dhe Gjyqësi, Ambasadën Amerikane, Instrumentin Evropian TAIEX, EULEX, Qendra “Drejtësia dhe Qytetarët” Auditorin nga MF, Zyra e Kryeprokurorit të Përgjithshëm, Landifo-Norwegian Country of Origin Information office, Kryetarin Kuvendit z. Jakup Krasniqi

Ministrisë Drejtësisë Shqipëri Znj. Brikenda Kasmi zv Ministre, EU Human Rights Review Panel, Zyra e Kryeministrit – Agjencioni për Barazi Gjinore, Konferencë e organizuar nga Zyra e Kryeministrit/Zyra për Qeverisje të mire, Qendra Juridike e Kosovës

Si rezultat i këtyre takimeve është rritur vetëdijësimi i institucioneve për misionin dhe vizionin e KNJ-së, që ka rezultuar me bashkëpunim permanent në mes të KNJ-së karshi institucioneve të tjera.

ZYRA E ADMINISTRATËS QENDRORE

Merret me problemet e shërbimeve administrative duke i mbikëqyrë aktivitetet e Zyrës së Administratës Qendrore.

Burime Njerëzore

KNJ vepron me strukturën organizative të paraparë në Rregulloren e UNMIK-ut 2006/36 për ndihmë juridike. Prej vitit 2010 KNJ- ka pësuar ndryshim në strukturën organizative, e cila pritet të gjej zbatueshmërinë me hyrjen në fuqi të Ligjit të ri për Ndhmë Juridike Falas.

Në kuadër të burimeve njerëzore ZKNJ-a gjate vitit 2011 ne përpikëri ka zbatuar Ligjin e ri për Shërbimin Civil të Kosovës Nr. 03 L/149, se bashku me të gjitha Rregulloret përcjellëse dhe te aplikueshme.

Menaxherja e Personelit procedurat e rekrutimit i ka zhvilluar në pajtim me Ligjin për Shërbimin Civil të Kosovës nr. 03/L-149, duke arritur të tejkaloj përqindjen e punësimit të pjesëtarëve të komunitetit pakicë, si dhe aplikimit të barazisë gjinore. Staf i KNJ-së numëron 38 të punësuar, prej të cilëve 30 janë të komunitetit shqiptar; 4 të komunitetit serb; 2 të komunitetit boshnjak; 1 të komunitetit turk dhe 1 të komunitetit ashkali. Struktura gjinore të të punësuarve në KNJ është e barabartë. Prej 38 të punësuarve, 20 janë femra dhe 18 meshkuj.

Numri i përgjithshëm i të punësuarve si shërbyes civil, të cilët paguhën nga Buxheti i Republikës së Kosovës, është 21 (njëzetnjë). Kurse 17 të tjerë, janë punësuar me përkrahjen e UNDP-së, për realizimin e Projektit “Qasja në Drejtësi”, nëpërmjet hapjes së 5 zyrave të reja për ndihmë juridike falas.

Gjatë periudhës raportuese marrëdhënien e punës e kanë ndërprere 3 te punësuar. Prej tyre 1 Zyrtar Ligjor ne BQNJ-Prishtine, një Zyrtar për Ndihme Juridike në ZNJ-Graçanicë dhe një Zyrtar Ligjor ne BQNJ-Mitrovicë

Gjatë vitit 2011 janë zhvilluar 3 procedura te rekrutimit, për pozita Zyrtar për Ndihme Juridike, në: Prishtinë dhe Mitrovicë.

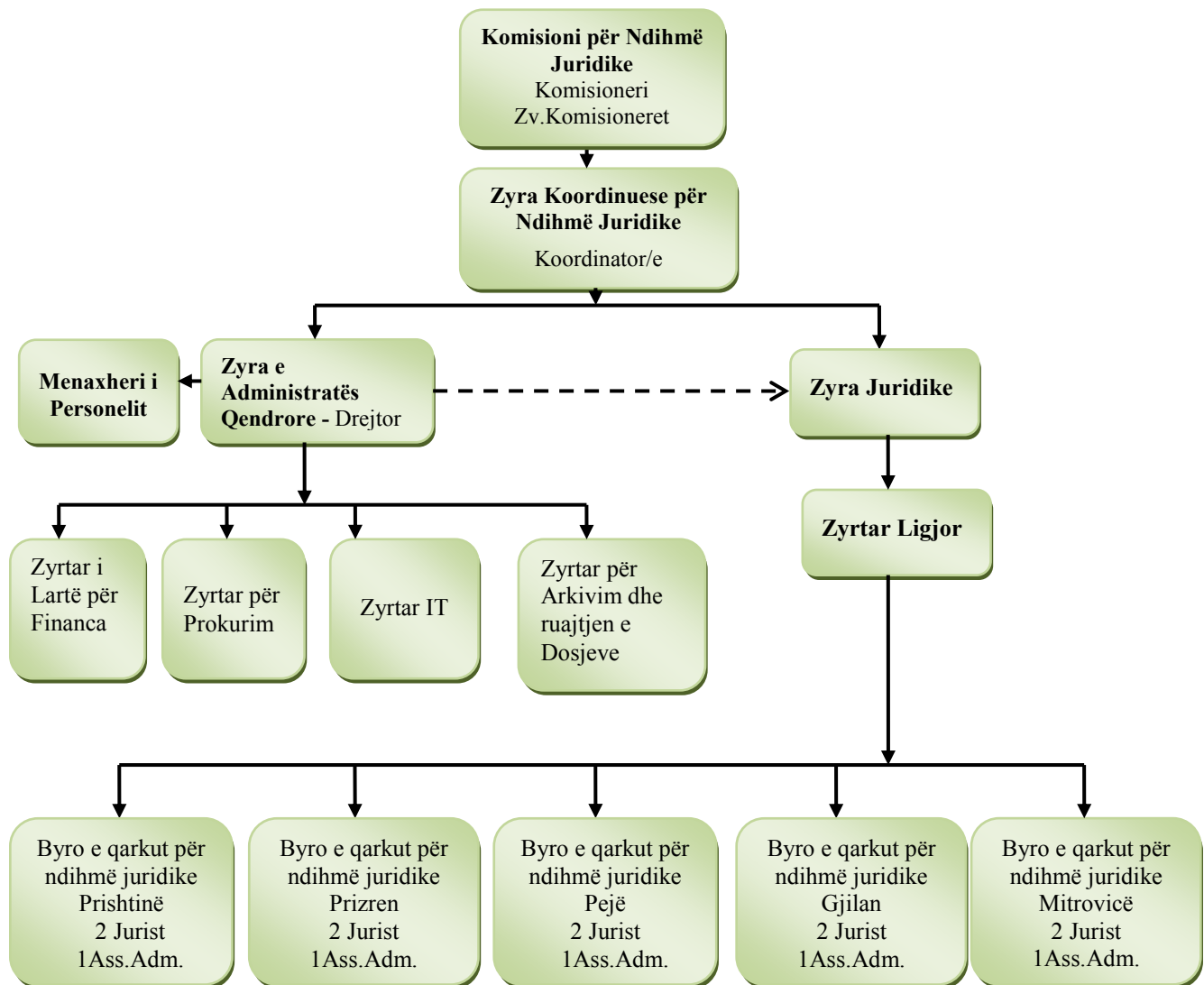
Te gjithë te punësuarve aktual gjate kësaj periudhe u janë zëvendësuar kontratat e punës me Akt-Emërime dhe u është bere vlerësimi i punës për vitin 2011, ne përputhje me Udhëzimin Administrative nr.MSHP/DASHC 2003/08. Gjithashtu, për te gjithë te punësuarit, në fund të vitit, është punuar plani i punës, për vitin 2012.

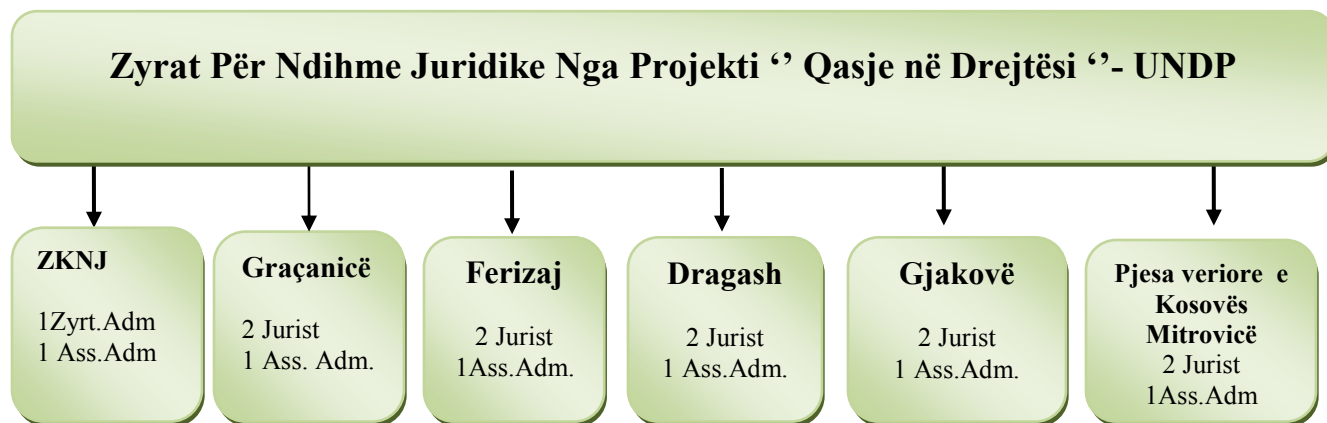
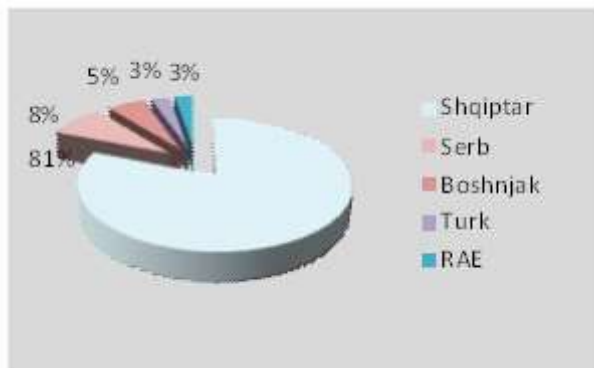
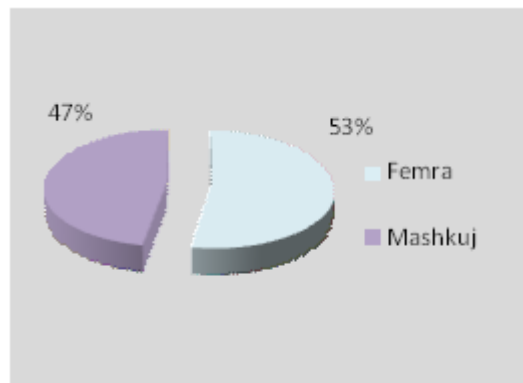
Koordinatorës së Ndhmës juridike, për shkak të trazicionit të Ndhmës Juridike, marrëdhënia e punës i është vazhduar me Vendim të KNJ – së (Bordit).

Trajnime

Në periudhën raportuese Zyra e Personelit vazhdimisht ka zbatuar ngritjen profesionale të stafit, nëpërmjet trajnimeve të ndryshme. Duke i ndjekur trajnimet me sukses, stafi ka përfunduar dhe është certifikuar, nga institucionet e specializuara: Instituti i Administratës Publike i Kosovës (IKAP); UNDP; Komisariati i Larte për te Drejtat e Njeriut, MDA, EWMI, Projektim i binjakëzimit te EU (Standardet e BE),

STRUKTURA ORGANIZATIVE E KOMISIONIT PËR NDIHMË JURIDIKE

Grafikonet paraqesin strukturën gjinore dhe etnike ne Komisionin për Ndhimë Juridike

Buxheti dhe Financat

Shërbimi i financave është përgjegjës për realizimin e buxhetit dhe zhvillimin e procedurave financiare, konform ligjeve të aplikueshme për këtë fushë.

Buxheti i Komisionit për Ndihmë Juridike ndahet çdo vit nga Buxheti i Konsoliduar i Republikës së Kosovës dhe miratohet nga Kuvendi.

ZKNJ-a është angazhuar për kryerjen e të gjitha pagesave me afat dhe në mënyrë të rregullt.

Bazuar në Ligjin Nr. 04/L-001 për Buxhetin e Republikës së Kosovës, për vitin 2011 mjetet nga Buxheti i Kosovës të përcaktuara për Komisionin për Ndihmë Juridike kanë qenë **287,845.00**

Më poshtë në mënyrë tabelore parashtrojmë strukturën buxhetore sipas kategorive ekonomike

Paga dhe Mëditje	Mallra dhe Shërbime	Shpenzimet Komunale	Investime Kapitale	Subvencione dhe transferet	Gjithsej
122,955.00	142,370.00	22,520.00	0.00	0.00	287.845.00

Me Vendimin e marrë nga Kryeministri **Nr. 12/43**, në kategorinë mallra dhe shërbime, nga organizata jonë buxhetore janë marrë **6%** të mjeteve, me ç'rast buxheti është zvogëluar për **8,542.00 €**.

Po ashtu me marrëveshjen në mes **KNJ-së** dhe Departamentit për Buxhet dhe Financa nga kategoria e shërbimeve komunale është zvogëluara buxheti në shumë prej **2,000.00 €** ose **9%**.

Në gjashtëmuorin e dytë, Komisioni për Ndihmë Juridike ka bërë ndryshim të brendshëm nga buxheti i saj, në atë mënyrë, që nga kategoria e shpenzimeve komunale janë transferuar **3,370.00 €**, në kategorinë mallra dhe shërbime.

Prandaj, buxheti përfundimtar i vitin 2011, pas të gjitha ndryshimeve sipas sistemit për menaxhimin e financave të Kosovës (SIMFK) pasqyrohet si më poshtë:

Paga dhe Mëditje	Mallra dhe Shërbime	Shpenzimet Komunale	Investime Kapitale	Subvencione dhe transferet	Gjithsej
122,955.00	145,740.00	17,149.93	0.00	0.00	285,844.93

	Buxheti fillestar (A)	Buxhet përfundimtar (B)	Alokimet Janar - Dhjetor (C)	Realizimet Janar- Dhjetor (D)	% (D/B)	% (D/C)
Paga dhe mëditje	122,955.00	122,955.00	122,955.00	122,874.04	99%	99%
Mallra dhe shërbime	142,370.00	145,740.00	137,198.00	135,891.57	93%	99%
Shpenzime komunale	22,520.00	17,149.39	17,149.39	15,349.93	89%	89%
Subvencione dhe transferet	0.00	0.00	0.00	0.00	0%	0%
Investime kapitale	0.00	0.00	0.00	0.00	0%	0%
Gjithsej	287,845.00	285,844.00	277,302.93	274,115.54	95%	99%

Alokimi dhe realizimi i Buxhetit për periudhën Janar –Dhjetor 2011

Alokimet e mjeteve nga buxheti i konsoliduar i Kosovës sipas rrjedhjes së parasë për periudhën Janar–Dhjetor

Në buxhetin e përgjithshëm, pjesëmarrja e alokimit në periudhën dymbëdhjetë mujore ka qenë **277,304.00**. E shprehur në përqindje **97%**

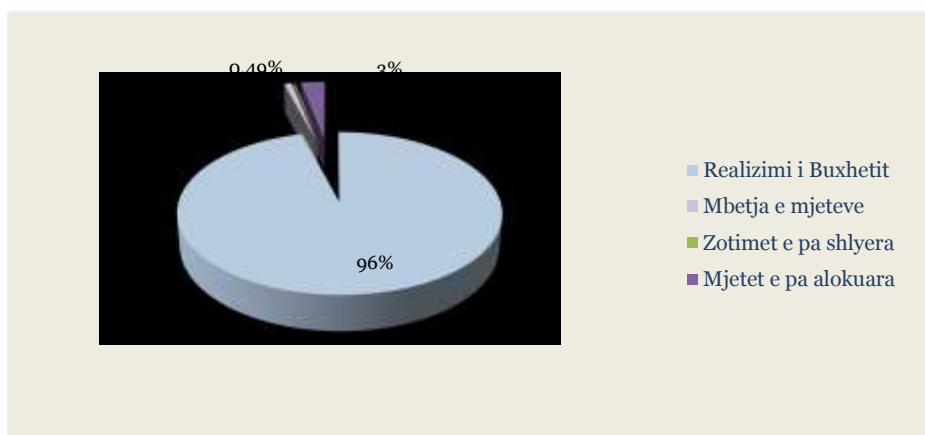
	Janar - Mars	Prill - Qershor	Korrik - Shtator	Tetor - Dhjetor	Gjithsejt
Paga dhe mëditje	30,739.00	30,739.00	30,738.00	30,739.00	122,955.00
Mallra dhe shërbime	35,295.00	49,000.00	30,000.00	22,903.00	137,198.00
Shpenzime komunale	6,467.00	5,000.00	3,053.00	2,631.00	17,151.00
Gjithsej	72,501.00	84,739.00	63,791.00	56,273.00	277,304.00

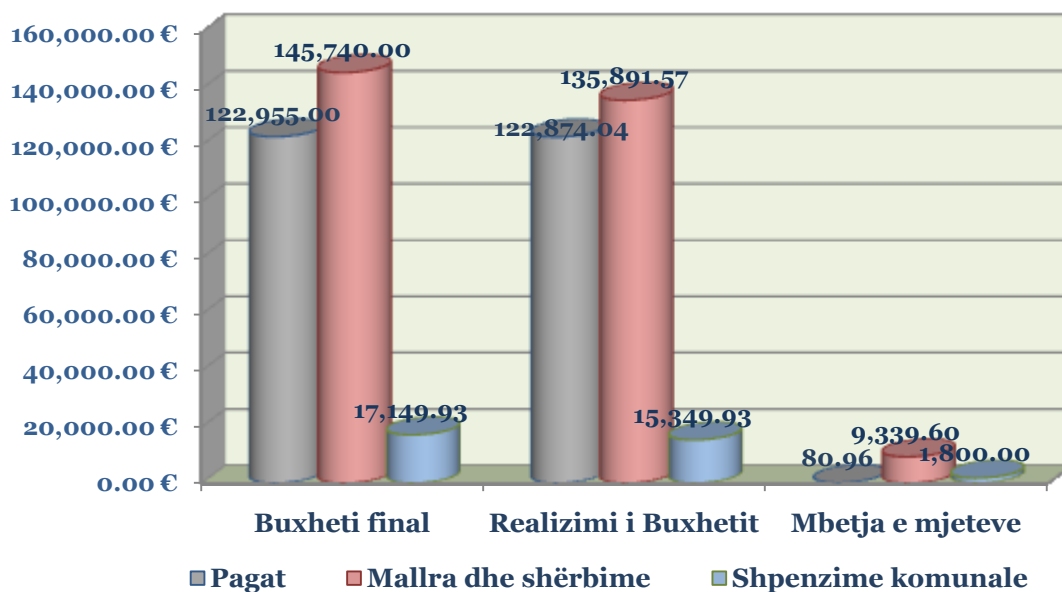
Realizimi i Buxhetit për periudhën Janar – Dhjetor

	Alokimet Janar - Dhjetor (A)	Realizimet Janar- Dhjetor (B)	Mjetet e pa alokuar (C)	Mbetja e mjeteve (D)	Zotimet e pa shlyera	% (A/B) €
Paga dhe mëditje	122,955.00	122,874.04	0.00	80.96	0.00	99%
Mallra dhe shërbime	137,198.00	135,891.57	8,542.00	797.60	508.83	99%
Shpenzime komunale	17,149.39	15,349.93	0.00	1,800.00	0.00	89%
Subvencione dhe transferet	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0%
Investime kapitale	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0%
Gjithsej	277,302.93	274,115.54	8,542.00	2,678.56	508.83	99%

Tabela pasqyron realizimin e buxhetit në bazë të alokimit, në periudhën dymbëdhjetë mujore, shuma e të cilit është **274,115.54 ose 99%.**

Paraqitja grafike e Realizimit të Buxhetit 2011

Prokurimi

Zyra e Prokurimit pranë KNJ-së gjatë vitit fiskal 2011 ka zhvilluar një numër të konsiderueshëm të procedurave të prokurimit publik. Është dorëzuar Planifikimi i prokurimit, në Agjencionin e Prokurimit Publik, për vitin 2012. Prokurimi i KNJ-së ka iniciuar 18 aktivitete të prokurimit . Vlera totale e kontratave të nënshkruara nga Komisioni për Ndihmë Juridike është 70.397.20€.

1. Procedurë e hapur

- Është nënshkruar 1 (një) kontratë për marrje të objektit me qira në Prishtinë për nevoja të KNJ-së

2. Procedura e kuotimit të çmimit.

- Janë nënshkruar 12 (dymbëdhjetë) kontrata
 - marrja e zyrave me qira në BQNJ-të : Pejë, Gjilan dhe Mitrovicë,
 - shërbimet e përkthimeve
 - servisimi i auto-veturave
 - furnizim me karburante
 - mirëmbajtja e T.I
 - sigurimi fizik i objektit
 - blerja e telefonave
 - pastrimi dhe mirëmbajtja e objektit
 - ueb-faqja dhe shtypja e materialit
 - furnizimi me material higjienik.

3. Procedurat me vlerë minimale.

- Janë nënshkruar 5 (pesë) kontrata
- sigurimi i auto veturave
- alarmi
- furnizim me një kacë,
- furnizim me ujë të pijshëm
- kontrollimi teknik i auto-veturave.

Përshkrimi	Vl.e kontratave	Pagesat
Procedura e hapur	20.398.80€	24.399.60 €
Kuotim i çmimit	48.347.20€	42.572.36 €
Vlera minimale	2.830.00€	2.505.04 €
Gjithsejt	70.397.20€	69.477.00 €

Teknologji Informative

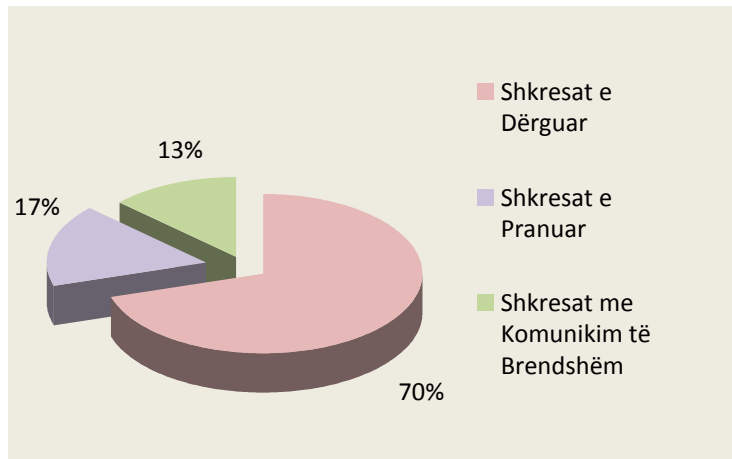
Në vitin raportues, ZKNJ-a u është qasur procedurës së ridizajnimit të ueb faqes, duke e bërë më moderne, më bashkëkohore dhe më të përshtatshme për opinion. Zyrtar i TI ka qenë i angazhuar për kujdesjen e E-mail-it zyrtar të Outlook-ut, për kyçe të domenit; angazhimin për dërgimin e kompjuterëve, printerëve, adapterëve për servisim të tyre. Pastaj, formatizimin si dhe instalimin komplet të programeve, instalimin e printerëve, skanerëve; përkujdesjen për incizimin dhe shkarkimin e materialit nga takimet e KNJ-ve. Në vazhdimësi, është angazhuar për ndryshimin e faqes elektronike si dhe mirëmbajtjen e ueb faqes të Ndihmës Juridike, e cila është publikuar edhe në Portalin Qeveritar. Është duke u orvatur për të punuar edhe për programin e data bazës, e cila sipas raportimit të tij, është përfunduar dhe është gati të përdoret në të ardhmen, për futjen e të dhënave nga të gjitha zyrat e NJ.

Arkiva

Gjate vitit 2011 në KNJ janë pranuar, regjistruar, protokoluar dhe arkivuar të gjitha shkresat e komunikimit të brendshëm dhe jashtëm.

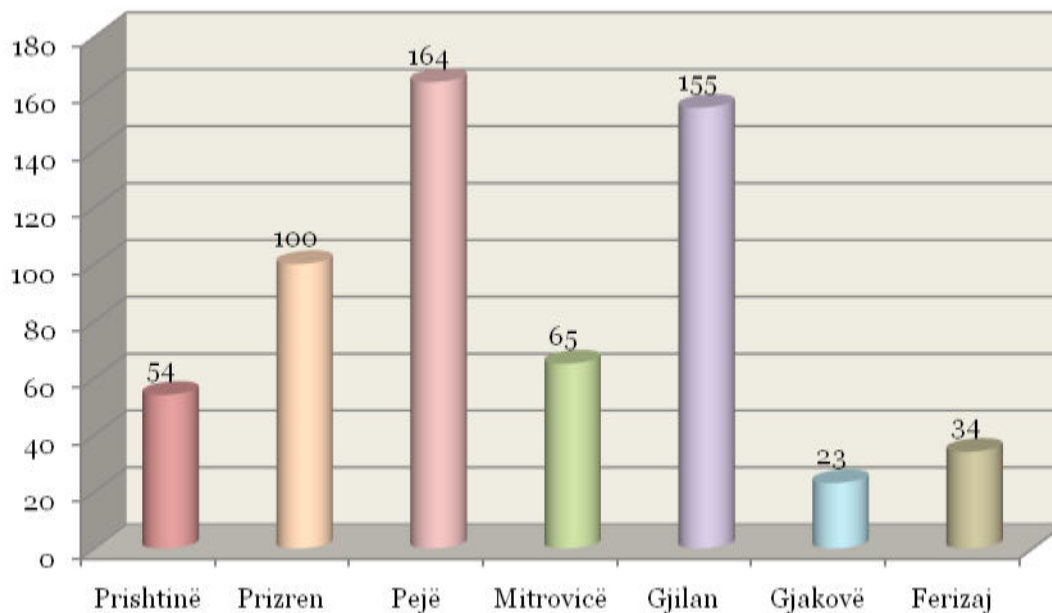
Janë evidentuar shkresat në vijim:

- Shkresat e Dërguara 135
- Shkresa të Pranuara, 32
- Shkresa me Komunikim Brendshëm 25

Lëndët e avokateve të regjistruara ne arkiv

Në KNJ lëndët e avokateve evidentohen sipas regjioneve, gjegjësisht, komunave në të cilat janë të vendosura zyrat për ndihme juridike:

Nga kjo rrjedh se numri i përgjithshëm i avokatëve të evidentuar ne arkivin e KNJ-së është 595. Për më tutje në KNJ janë të arkivuara gjithsej 1105 shkresa.

Auditimi

Komisioni për Ndhimë Juridike në pajtim me Ligjin për Menaxhimin e Financave Publike dhe Përgjegjësi, menaxhon në mënyrë të pavarur buxhetin e saj dhe i nënshtrohet auditimit të brendshëm, si dhe të jashtëm nga Auditori i Përgjithshëm i Republikës së Kosovës.

- **Auditimi i brendshëm**

Në mungesë të auditorëve të brendshëm, si personel i KNJ-së, auditimi i brendshëm është bërë prej ekspertë e nga Ministria e Financave. I njëjti ka filluar në shtator të vitit 2011. Në bashkëpunim me menaxhmentin e KNJ-së janë caktuar prioritetet për auditim, sipas të cilave është përpiluar plani i punës i auditimit të brendshëm për vitin 2011.

Plani i auditimit të brendshëm për vitin 2011 ka përfunduar sipas afateve të përcaktuara kohore. Auditimet kanë përfshirë: buxhetin dhe financat, prokurimin, personelin, si dhe arkivin. Për të gjitha të gjeturat janë dhënë rekomandimet përkatëse.

- **Auditimi i jashtëm**

Zyra e Auditorit të Përgjithshëm (ZAP), nga dt. 15.11.2011 deri më dt. 18.11.2011 në Komisionin për Ndhimë Juridike ka kryer auditimin e rregullsisë për nëntë muaj, e vitin 2011,.

Komisioni për Ndhimë Juridike nga ZAP-i ka pranuar Memorandumin e auditimit dhe rekomandimet të dhëna në Memorandum janë në përpjekje të zbatimit.

III. ZYRAT PËR NDIHMË JURIDIKE

Aktualisht ofrimi i ndihmës juridike shtrihet në tërë territorin e Republikës së Kosovës, nëpërmjet byrove të qarkut për ndihme juridike, në 5 (pesë) regjione: Prishtinë, Prizren, Pejë, Mitrovicë dhe Gjiilan. , dhe 5 zyra për ndihmë juridike të përkrahura nga Projekti “Qasja në Drejtësi”- UNDP, në: Graçanicë, Ferizaj, Dragash, Gjakovë dhe në veriun e Kosovës-Mitrovicë

Në zyrat për ndihmë juridike, në mënyrë të drejtpërdrejtë, çdo qytetari me gjendje të vështirë materiale, që i plotëson kriteret e përcaktuara në Rr. 2006/36, i ofrohet ndihma juridike në lëmin civile, administrative dhe penale.

A. Byrotë e qarkut për ndihmë juridike

Byrotë e qarkut për ndihmë juridike janë të vendosura në bazë të shtrirjes dhe veprimit të gjykatave të qarkut, në 5 (pesë) regjione: Prishtinë, Prizren, Pejë, Mitrovicë dhe Gjiilan

Kompetencat dhe përgjegjësitë e BQNJ-ve

Vendosin mbi kërkesat për ndihmë juridike, ashtu siç parasheh Rregullorja për Ndhmë Juridike 2006/36;

a) Ofrojnë ndihmë juridike duke:

- ndihmuar aplikuesit për plotësimin e kërkesës
- kompletuar dokumentet e nevojshme për plotësimin e kërkesës
- vërtetuar informatat lidhur me dokumentet e ofruara

b) Vendosin mbi të drejtën e kërkuar në përfitimin e ndihmës juridike;

c) Në bazë të gjendjes financiare të kërkuar vendosin për ofrimin e ndihmës juridike primare, apo sekondare;

d) Vendosin mbi besueshmërinë e rastit;

e) Vendosin nëse ndihma e kërkuar është brenda fushës së shërbimeve të ndihmës juridike;

f) Pranojnë ankesa kundër vendimit mbi refuzimin e ndihmës juridike, duke raportuar Zyrën Koordinuese për Ndhmë Juridike;

g) Angazhojnë avokat prej listës së ofruar nga Oda e Avokateve e Kosovës;

gj) Lidhur me ofrimin e ndihmës juridike falas bashkëpunojnë me :

- avokatët e kërkuar nga kërkuar apo të caktuar nga lista e avokatëve,
- klinikat e ndihmës juridike falas.
- OJQ-të në partneritet.
- programet studentore,
- ndonjë agjenci tjetër adekuate e themeluar nga Komisioni për Ndhmë Juridike.

h) Gjatë angazhimit të avokatëve nga lista e avokateve, kujdesen për angazhimin e barabartë të tyre në ofrimin e ndihmës juridike, duke respektuar përvojën dhe lëmin e tyre.

I. BQNJ - P r i s h t i n ë

Regjioni i Prishtinës numëron 12 komuna: Prishtinë, Ferizaj, Podujevë, Lipjan, Drenas, Kaçanik, Hani i Elezit, Fushë Kosovë, Shtime, Kastriot (Obiliq), Shtërpce dhe Graçanicë.

Në regjionin e Prishtinës ekzistojnë tri zyre për ofrimin e ndihmës juridike falas : Një BQNJ në Prishtinë, e cila financohet nga Buxheti i Republikës së Kosovës, edhe dy ZNJ-të, në Graçanicë dhe në Ferizaj, të cilat financohen nga UNDP, me Projektin “Qasja në Drejtësi”

Në tabelë më poshtë është pasqyruar numri i lëndëve sipas lëmisë, strukturës gjinore dhe përkatësisë etnike të përfitueseve të ndihmës juridike falas, në regjionin e Prishtinës, që përfshinë BQNJ Prishtinë dhe ZNJ-të Ferizaj dhe Graçanicë.

I.1 Komuna e Prishtinës numëron 49 vendbanime

BQNJ Prishtinë	Lëmi			Gjinia		Përkatësia etnike								Nr. i lënd
	<i>Civ.</i>	<i>Adm.</i>	<i>Pen.</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>Shqip.</i>	<i>Serb.</i>	<i>Bosh.</i>	<i>Tur.</i>	<i>Rom.</i>	<i>Ashk.</i>	<i>Egj.</i>	<i>Etj.</i>	533
	313	185	55	191	362	528	6	0	2	6	9	0	2	

Periudhë janar-dhjetor 2011

I.2 Komuna e Ferizajit numëron 63 vendbanime

ZNJ Ferizaj UNDP	Lëmi			Gjinia		Përkatësia etnike								Nr. i lënd
	<i>Civ.</i>	<i>Adm.</i>	<i>Pen.</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>Shqip.</i>	<i>Serb.</i>	<i>Bosh.</i>	<i>Tur.</i>	<i>Rom.</i>	<i>Ashk.</i>	<i>Egj.</i>	<i>Etj.</i>	755
	331	388	36	230	525	646	1	1	2	1	103	0	1	

Periudhë janar-dhjetor-2011,

I.3 Komuna e Graçanicës

ZNJ Graçanicë UNDP	Lëmi			Gjinia		Përkatësia etnike								Nr. i lënd
	<i>Civ.</i>	<i>Adm.</i>	<i>Pen.</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>Shqip.</i>	<i>Serb.</i>	<i>Bosh.</i>	<i>Tur.</i>	<i>Rom.</i>	<i>Ashk.</i>	<i>Egj.</i>	<i>Etj.</i>	207
	133	68	6	43	164	45	147	0	0	12	3	0	0	

Periudhë janar-dhjetor-2011,

II. BQNJ - P r i z r e n

Regjioni i Prizrenit numëron 6 (gjashtë) komuna: Prizren, Therandë (Suharekë), Rahovec, Malishevë, Dragash dhe Mamush.

Në regjionin e Prizrenit ekzistojnë dy zyre për ofrimin e ndihmës juridike falas : Një BQNJ në Prizren, e cila financohet nga Buxheti i Kosovës, dhe një ZNJ në Dragash, e cila financohen nga UNDP, me Projektin “Qasja në Drejtësi”

Në tabelë më poshtë është pasqyruar numri i lëndëve sipas lëmisë, strukturës gjinore dhe përkatësisë etnike të përfitueseve të ndihmës juridike falas, në regjionin e Prizrenit , që përfshinë : BQNJ Prizren, dhe ZNJ Dragash

II.1 Komuna e Prizrenit numëron 76 vendbanime.

BQNJ Prizren	Lëmi			Gjinia		Përkatësia etnike								Nr. i lënd
	<i>Civ.</i>	<i>Adm.</i>	<i>Pen.</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>Shqip.</i>	<i>Serb.</i>	<i>Bosh.</i>	<i>Tur.</i>	<i>Rom.</i>	<i>Ashk.</i>	<i>Egj.</i>	<i>Etj.</i>	539
	338	190	11	239	300	441	2	34	31	31	0	0	0	

Periudhë janar-dhjetor 2011

II.2 Komuna e Dragashit numëron 36 vendbanime

ZNJ Dragash UNDP	Lëmi			Gjinia		Përkatësia etnike								Nr. i lënd
	<i>Civ.</i>	<i>Adm.</i>	<i>Pen.</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>Shqip.</i>	<i>Serb.</i>	<i>Bosh.</i>	<i>Tur.</i>	<i>Rom.</i>	<i>Ashk.</i>	<i>Egj.</i>	<i>Gor.</i>	190
	91	81	18	29	161	154	0	0	0	0	0	0	36	

Periudhë janar-dhjetor 2011

III. BQNJ - P e j ë

Regjioni i Pejës numëron 6 (gjashtë) komuna: Pejë, Gjakovë, Klinë, Deçan, Istog dhe Junik. Në regjionin e Pejës ekzistojnë 2 zyre për ofrimin e ndihmës juridike falas : Një BQNJ në Pejë, e cila financohet nga Buxheti i Kosovës, dhe një ZNJ në Gjakovë, e cila financohen nga UNDP, me Projektin “Qasja në Drejtësi”

III. 1 Komuna e Pejës 79 vendbanime.

BQNJ Pejë	Lëmi			Gjinia		Përkatësia etnike								Nr. i lënd
	<i>Civ.</i>	<i>Adm.</i>	<i>Pen.</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>Shqip.</i>	<i>Serb.</i>	<i>Bosh.</i>	<i>Tur.</i>	<i>Rom.</i>	<i>Ashk.</i>	<i>Egj.</i>	<i>Etj.</i>	299
	74	218	7	108	191	239	1	14	0	7	1	37	0	

Periudhë janar-dhjetor 2011

III. 2 Komuna e Gjakovës numëron 88 vendbanime

ZNJ Gjakovë UNDP	Lëmi			Gjinia		Përkatësia etnike								Nr. i lënd
	<i>Civ.</i>	<i>Adm.</i>	<i>Pen.</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>Shqip.</i>	<i>Serb.</i>	<i>Bosh.</i>	<i>Tur.</i>	<i>Rom.</i>	<i>Ashk.</i>	<i>Egj.</i>	<i>Etj.</i>	486
	126	314	46	192	294	389	0	5	0	19	17	55	1	

Periudhë janar-dhjetor 2011

IV. BQNJ – Mitrovicë

Regjioni i Mitrovicës numëron 6 (gjashtë) komuna: Mitrovicë, Vushtrri, Skenderaj, Leposaviq, Zveçan dhe Zubin Potok.

Në regjionin e Mitrovicës ekzistojnë dy zyre për ofrimin e ndihmës juridike falas : Një BQNJ në Mitrovicë, e cila financohet nga Buxheti i Kosovës, dhe një ZNJ në Veri të Kosovës- Mitrovicë, e cila financohen nga UNDP, me Projektin “Qasja në Drejtësi”

IV.1 Komuna e Mitrovicës 47 vendbanime.

BQNJ Mitrovicë	Lëmi			Gjini		Përkatësia etnike								Nr.i lënd
	<i>Civ.</i>	<i>Adm.</i>	<i>Pen.</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>Shqip.</i>	<i>Serb.</i>	<i>Bosh.</i>	<i>Tur.</i>	<i>Rom.</i>	<i>Ashk.</i>	<i>Egj.</i>	<i>Etj.</i>	
	127	740	4	189	682	849	3	6	1	5	7	0	0	

Periudhë janar-dhjetor 2011

IV.2 Zyra në veriun e Kosovës

Periudhë janar-dhjetor 2011

ZNJ Mitro vicë UNDP	Lëmi			Gjinia		Përkatësia etnike								Nr. i lënd
	<i>Civ.</i>	<i>Adm.</i>	<i>Pen.</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>Shqip.</i>	<i>Serb.</i>	<i>Bosh.</i>	<i>Tur.</i>	<i>Rom.</i>	<i>Ashk.</i>	<i>Egj.</i>	<i>Etj.</i>	
	20	76	1	57	40	2	82	1	0	12	0	0	0	

V. BQNJ – Gjilan

Regjioni i Gjilanit numëron 8 (tetë) komuna: Gjilan, Dardanë (Kamenicë), Viti, Artanë (Novobrdë), Klllokot, Ranillug dhe Partesh. Në regjionin e Gjilanit ekziston një zyre për ofrimin e ndihmës juridike falas : BQNJ në Gjilan, e cila financohet nga Buxheti i Kosovës.

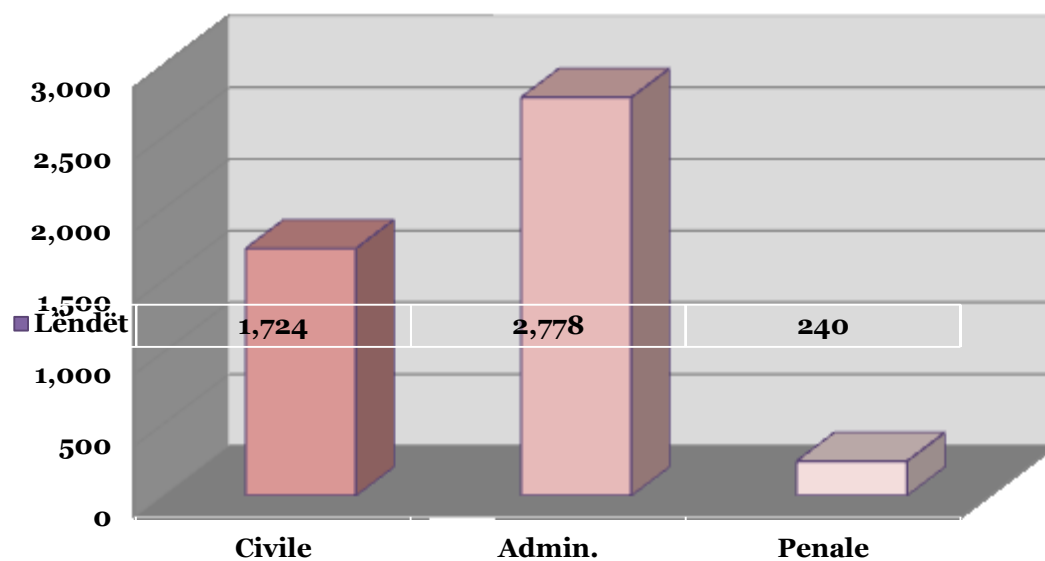
V.Komuna e Gjilanit numëron 63 vendbanime

BQNJ Gjilan	Lëmi			Gjinia		Përkatësia etnike								Nr.i lënd
	<i>Civ.</i>	<i>Adm.</i>	<i>Pen.</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>Shqip.</i>	<i>Serb.</i>	<i>Bosh.</i>	<i>Tur.</i>	<i>Rom.</i>	<i>Ashk.</i>	<i>Egj.</i>	<i>Etj.</i>	745
	171	518	56	264	481	717	10	5	1	11	0	0	1	

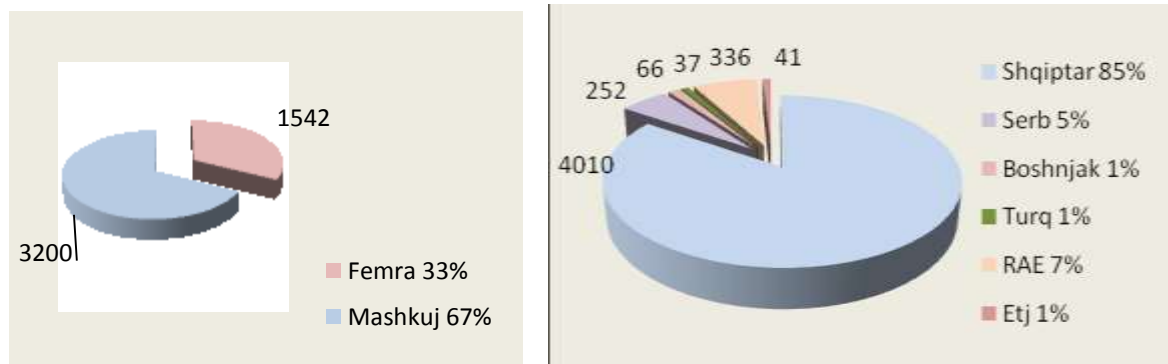
Periudhë janar-dhjetor 2011

Pasqyra e numrit të lëndëve sipas lëmime, për 5 BQNJ dhe 5 ZNJ, periudha janar-dhjetor 2011

Gjithsej	Lëmi			Gjinia		Përkatësia etnike								Nr. i lënd
	<i>Civ.</i>	<i>Adm.</i>	<i>Pen.</i>	<i>F</i>	<i>M</i>	<i>Shqip.</i>	<i>Serb.</i>	<i>Bosh.</i>	<i>Tur.</i>	<i>Rom.</i>	<i>Ashk.</i>	<i>Egj.</i>	<i>Etj.</i>	4.742
	1.724	2.778	240	1.542	3.200	4.010	252	66	37	104	140	92	41	

Paraqitja grafike e numrit të lëndëve sipas lēmive për vitin 2011

Paraqitja e përfituesve të ndihmës juridike sipas përkatësisë etnike dhe gjinore 2011

BASHKËPUNIMI NDËRKOMBËTAR

Gjatë këtij viti raportues Komisioni për Ndihmë Juridike ka realizuar bashkëpunim ndërkombëtar, me pjesëmarrjen në konferenca, takime të ndryshme, me UNDP, USAID, PILPG, Komisionin Evropian, etj. Si aktivitetet e bashkëpunimit ndërkombëtar mund të veçojmë:

- Konferencë regjionale për ndihmë juridike në Shkup,
- OJQ-së për ofrimin e ndihmës juridike falas - TLAS në Tiranë
- Vizitë Ministrisë së Drejtësisë në Shqipëri.
- TAIEX- Instrument i Komisionit Evropian
- UNDP- implementimi i Projektit
- OSCE- mundësia e përkrahjes për trajnime të stafit
- PILPG- mundësia e realizimit të projektit
- USAID- mbështetja për trajnime
- Ambasada Amerikane- aplikimi i projektit të KNJ-së

DONATORET

Komisioni për Ndhmë Juridike ka pasur asistencë të konsiderueshme sidomos nga UNDP, realizimi i Projektit “Qasja në Drejtësi” të cilët kanë mbështetur Komisionin për Ndhmë Juridike me hapjen e 5 zyrave në Ferizaj, Gjakovë, Dragash, Graçanice dhe Pjesa Veriore e Mitrovicës. Mbështetja nga UNDP ka vazhduar gjatë tërë vitit 2011, dhe vazhdon edhe më tutje.

MANGËSITË DHE SFIDAT NË SISTEMIN E NDIHMËS JURIDIKE

Duke i analizuar aktivitetet në drejtim të ofrimit të ndihmës juridike falas, e cila ju mundësohet personave që nuk kanë mjete të mjaftueshme financiare, janë arritur rezultate të kënaqshme. Përkundër këtij fakti, Sistemi i Ndhmës Juridike që nga themelimi e deri më sot e kanë përcjellur disa mangësi dhe sfida të ndryshme:

Mangësitë në Sistemin e Ndhmës Juridike

Ndër mangësitë kryesore të sistemit të Ndhmës Juridike janë mungesa e mjeteve financiare në buxhetin e KNJ-së, cila ka rezultuar me:

- angazhimin e kufizuar të avokatëve,
- senzibilizimin e nevojshëm të opinionit publik,
- numrin e pamjaftueshëm të personelit profesional,
- pagat e ulëta në emër të të ardhurave personale,
- rrezikun e largimit të kuadrove profesionale,
- trajnimin e pamjaftueshëm për ngritjen e aftësive profesionale.

Sfidat në Sistemin e Ndhmës Juridike

Komisionin për Ndhmë Juridike, si institucion të ri, e kanë përcjellur një varg pengesash, mangësish dhe llojet e ndryshme të sfidave.

Që nga themelimi e deri më sot, sfidat kryesore për funksionalizimin e një sistemi kualitativ të Ndhmës Juridike në Republikën e Kosovës janë:

1. Krijimi dhe sigurimi i një buxheti stabil dhe të qëndrueshëm për të plotësuar nevojat e palëve në sistemit e gjithmbarshëm të Ndhmës Juridike në Republikën e Kosovës.
2. Zbatimi i drejtë dhe i plotë i legjislacionit primar dhe sekondar i cili fushëveprimin dhe fushëzbatimin e vetë e ka në sistemin e Ndhmës Juridike në Republikës së Kosovës.

3. Ndërtimi i kapaciteteve profesionale dhe administrative, në institucionet e sistemit të Ndhmës Juridike.
4. Sensibilizimi dhe vetëdijesimi i publikut, veçmas i grupeve të interesit, interesi i të cilëve ndërlidhet me ndihmën juridike.
5. Avansimi i bashkëpunimit ndërinstitutional në mes institucionit të Ndhmës Juridike dhe institucioneve të nivelit qendror në Republikën e Kosovës, veçmas me institucionet e drejtësisë në vendin tonë.
6. Hulumtimi dhe gjetja e burimeve financiare nga donatorët e ndryshëm.
7. Rekrutimi i personelit të ri profesional në Sistemin e Ndhmës Juridike, në përputhje me rregullat dhe standardet e Shërbimit Civil të Republikës së Kosovës.
8. Shtrirja e drejtë dhe e barabartë e sistemit të përgjithshëm të Ndhmës Juridike, në të gjitha zonat gjeografike, përkatësisht në të gjitha komunat e Republikës së Kosovës.
9. Edukimi dhe arsimimi i vazhdueshëm kualitativ i personelit të Ndhmës Juridike në Republikën e Kosovës.

Për përmbushjen e sfidave si dhe evitimin dhe eliminimin e pengesave dhe mangësive të natyrave të ndryshme, Komisioni për Ndhmë Juridike, duke synuar një sistem të ligjshëm dhe të mirëfilltë të Ndhmës Juridike propozon këto:

Rekomandime

1. Rritja e buxhetit për Sistemin e Ndhmës Juridike, në përputhje me kërkesat e qytetarëve të cilët kërkojnë ndihmë juridike falas në Republikën e Kosovës.
2. Përsheptimi dhe miratimi i Ligjit për Ndhmën Juridike Falas në Republikën e Kosovës.
3. Inkorporimi i 5 (pesë) zyrave për ndihmë juridike nga Projekti “Qasja në Drejtësi”, në Komisionin e Ndhmës Juridike, si zyre të rregullta për ofrimin e ndihmës juridike.
4. Sensibilizimi i vazhdueshëm i institucioneve dhe organeve të Republikës së Kosovës për rëndësinë që duhet kushtuar këtij institucioni.
5. Edukimi dhe ngritja e vetëdijes së qytetarëve për rolin dhe mundësitë që u ofron KNJ-a.
6. Ngritja e vazhdueshme profesionale e stafit të këtij institucioni për shfrytëzimin e të gjithë mekanizmave ekzistues ligjore për ndihmë juridike.